

Паливна промисловість

Географічна номенклатура: Дніпровський буровугільний басейн; Донецький та Львівсько-Волинський кам'яновугільні басейни; Передкарпатська, Дніпровсько-Донецька та Причорноморсько-Кримська нафтогазоносні області; Кременчук, Лисичанськ, Херсон, Одеса, Дрогобич, Надвірна; нафтопроводи: «Дружба», Самара (Росія) – Лисичанськ - Кременчук, Гнідинці – Розбишівка - Кременчук, Кременчук - Херсон, Одеса - Броди (Львівська область); газопроводи: «Союз», «Прогрес», «Братство», Уренгой (Росія) - Помари - Ужгород, Дашава – Київ - Москва, Дашава – Мінськ – Вільнюс - Рига, Шебелинка – Белгород – Брянськ - Москва, Шебелинка – Острозьк - Москва, Шебелинка – Дніпропетровськ - Кривий Ріг – Одеса - Кишинів, Глібовка - Сімферополь, Джанкой - Сімферополь.

Паливна промисловість

Паливна промисловість - це частина паливно-енергетичного комплексу, яка об'єднує підприємства, що видобувають та переробляють вугілля, нафту, природний горючий газ, торф і горючі сланці (вугільна, нафтова, газова, торф'яна, горючесланцева промисловість). Паливно-енергетичний комплекс включає групу галузей, які спеціалізуються на видобутку, переробці та споживанні палива, виробництві, передачі та використанні електроенергії й тепла.

Галузева структура ПЕК України

Україна належить до держав, що недостатньо забезпечені власними паливними ресурсами, у першу чергу нафтою та природним газом (забезпеченість становить 10—25 %). Водночас вона має дуже енергоємну економіку: споживання умовного палива на одиницю продукції в Україні значно вище, ніж у розвинених країнах. Ситуація загострюється виснаженням промислових запасів палива та кризовими явищами в економіці. Ці чинники обумовили зниження обсягів видобутку палива за останні три десятиліття.

кам'яновугільних шахт. Зараз їхня кількість зменшилася.

До складу вугільної промисловості входять підприємства з видобутку кам'яного та бурого вугілля, а також збагачувальні фабрики та підприємства з виготовлення вугільних брикетів. Упродовж багатьох десятиліть вугільна промисловість залишалася провідною серед паливних галузей України. У 1991 р. за обсягами видобутку кам'яного вугілля Україна посідала друге місце у Європі. У країні налічувалося 295 діючих

видобуток кам'яного вугілля зосереджений у Донецькому та Львівсько-Волинському кам'яновугільних басейнах. Донецьке вугілля має високу теплотворну здатність, але через складність умов (глибоке залягання шарів, їх невелика потужність) його собівартість є вищою, ніж середня у світі. Прибутково працюють приблизно десять шахт, ще 60 можуть працювати без збитків за умови проведення реконструкції (заміни старого обладнання на нове, більш ефективне). Донбас і надалі залишатиметься основним постачальником коксівного вугілля й антрацитів для промисловості України.

У Львівсько-Волинському вугільному басейні діє 21 шахта, у перспективі передбачається залишити тільки дві працюючі шахти.

Аргументи за і проти закриття деяких збиткових шахт Донбасу можна представити у вигляді таблиці.

Аргументи проти закриття шахт	Аргументи за закриття шахт
Донецький басейн дуже зручно розташований, сюди підведені залізниці й інші транспортні магістралі, що дає можливість перевозити вугілля в будь-які райони країни та за її межі.	Басейн значною мірою вироблений, умови видобутку вугілля є дуже складними. Вугілля залягає глибоко (середня глибина розробок — понад 300 м), переважають шари невеликої потужності (у середньому близько 1 м), нерідко вони мають значний
Басейн вигідно розташований	

<p>щодо основних споживачів (електростанції, підприємства чорної металургії).</p> <p>Запаси вугілля Донецького басейну оцінюються в 50 млрд. та їх вистачить на століття, а ось запаси нафти й газу в країні не такі великі. До того ж нафта й газ стрімко дорожчають.</p> <p>Вугілля видобувається якісне, є коксівне й антрацити (вугілля високої теплотворної здатності), Донбас забезпечує коксом — паливом, необхідним для виробництва чавуну й сталі.</p>	<p>нахил.</p> <p>Видобуток ведеться закритим шахтним способом, що різко збільшує собівартість видобутку та часто робить його економічно не вигідним. Висока загазованість і тяжкі умови праці, часті випадки загибелі шахтарів. Обладнання на багатьох шахтах застаріле й тому є малопродуктивним,</p> <p>У районах, де ведеться видобуток вугілля, залишаються кар'єри, терикони. Вони займають великі площі; вітер несе за сотні кілометрів від них пил, засипаючи поля й забруднюючи атмосферу.</p>
---	--

Буровугільна промисловість розміщується в окремих центрах на території Дніпровського буровугільного басейну. Найбільші з них: Ватутіне (Черкаська область), Олександрія (Кіровоградська область) і Коростишів (Житомирська область). Глибина залягання шарів є невеликою, тому видобуток в основному здійснюється відкритим способом. Через низьку теплопровідну здатність бурі вугілля використовується переважно на місці.

Нафтова промисловість

Нафтодобувна промисловість об'єднує підприємства, що розвідують і видобувають нафту та попутний газ, а також зберігають і транспортують нафту. В Україні виділяються три нафтогазоносні області: Дніпровсько-Донецька, Передкарпатська та Причорноморсько-Кримська. Найбільше нафти видобувається в Дніпровсько-Донецькій області, яка вузькою смугою простягається по Лівобережній Україні. Тут розвідано понад 140 родовищ нафти, газу та газового конденсату. Нафтові поклади зосереджені в Сумській (Охтирське, Качанівське родовища), Чернігівській (Гнідинцівське, Прилуцьке родовища) і Полтавській (Сагайдацьке, Радченківське родовища) областях.

Передкарпатська нафтогазоносна область розташована в межах Львівської, Івано-Франківської й Чернівецької областей] Тут розвідано 29 нафтових родовищ.

Причорноморсько-Кримська нафтогазоносна область розташована на півдні України та в прилеглих районах Чорного й Азовського морів. '

За обсягами видобутку нафти Україна посідає 53-тє місце у світі. Підприємства галузі щорічно видобувають 3—4 млн т. «чорного золота» на рік, тоді як потреби України становлять 40 млн т.

Нафтопереробна промисловість

Нафтопереробна промисловість об'єднує підприємства, які з нафти виробляють паливо (бензин, авіаційний гас, мазут, дизельне й котельне паливо) та мастильні матеріали. Підприємства галузі зосереджені в районах видобутку та транспортування нафти, у портових містах, у Донбасі. Найбільші нафтопереробні заводи (НПЗ) працюють у Лисичанську, Кременчуці, Херсоні, Одесі, Дрогобичі, Надвірній.

Лідерами української нафтопереробки є три НПЗ: Лисичанський, Кременчуцький і Херсонський. На них припадає понад дві третини всієї

переробленої сировини й виробленої продукції (потужності розраховані на 45 млн. т. нафти). Так, тільки Кременчуцький НПЗ здатний переробити 18 млн. т. нафти на рік. У той же час у 2008 р. було вироблено 3,2 млн. т. бензину.

Газова промисловість

Розробка газових родовищ України розпочалася в 1924 р., а щонайменше через 50 років галузю було досягнуто максимального видобутку — 68,7млрдм³ на рік. У цей період в Україні було відкрито одразу чотири великі родовища газу (Шебелинське, Яблунівське, Єфремівське, Західно-Хрестищенське). Зараз видобуток «блакитного палива» становить 19—20 млрд. м³, за цим показником Україна посідає 29-те місце у світі.

Найбільше природного газу видобувається в межах Дніпровсько-Донецької нафтогазоносної області (понад 85 % загального обсягу). Основні родовища розташовані в Харківській, Сумській, Полтавській та Чернігівській областях.

У Передкарпатті газові родовища практично вичерпані, зараз їх використовують як газосховища. У цілому Україна має другий у Європі (після Росії) об'єм сховищ природного газу загальним обсягом 30 млрд. м.

Важливим постачальником палива в Україні може стати Причорноморсько-Кримська область. Родовища природного газу експлуатуються на шельфі Чорного й Азовського морів. За сприятливого розвитку через п'ять-шість років тут планується видобувати 3 млрд. м. газу на рік.

Україна має розвинену газотранспортну систему, яка включає 37,1 тис. км газопроводів, у тому числі 14 тис. км діаметром 1020—1420 мм, 72 компресорні станції, 13 підземних сховищ газу. Пропускна здатність системи становить на вході 290 млрд. м³ на рік, а на виході — 175 млрд. м на рік.

Торф'яна і горючесланцева промисловість

Торф'яна промисловість є однією з найстаріших галузей паливної промисловості. Торф - це дешеве паливо для теплових електростанцій (має низьку теплопровідну здатність), сировина для хімічної промисловості. У сільському господарстві його застосовують для виробництва органічних добрив, торфоізоляційних плит.

Родовища цього виду мінеральних ресурсів переважно зосереджені на Поліссі, а також на Львівщині. Найбільші родовища - Замглай (Чернігівська область),

Ірдинське (Черкаська область), Брюховецьке (Львівська область). Видобуток торфу невеликий і постійно зменшується.

Родовища горючих сланців відомі на межі Черкаської й Кіровоградської областей (Бовтиське), у Хмельницькій області, у Карпатах. Запаси Бовтиського родовища становлять понад 3 млрд. т. За якістю вони не поступаються відомим естонським сланцям.